

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα

των Ανδριάνας Μαρίνη, Σοφίας Μασοκώστα, Μαριλένας και Νικολέτας Περγαντή,
μαθητριών Β' γυμνασίου

Εικόνα 1: Πίνακας του 1827 από τον Adam de Friedel, που απεικονίζει την Μπουμπουλίνα.

Κόρη του Υδραίου πλοίαρχου Σταυριανού Πινότση και της επίσης υδραίας Σκεύως Κοκκίνη, που καταγόταν από εφοπλιστική οικογένεια, γεννήθηκε στις 11 Μαΐου 1771 στις φυλακές της Κωνσταντινούπολης, όπου ο πατέρας της κρατούνταν για συμμετοχή στα Ορλοφικά. Στα 17 της παντρεύτηκε τον Σπετσιώτη πλοίαρχο Δημήτριο Γιάννουζα, από τον οποίο ονομαζόταν και Δημητράκαινα. Το 1797, ο πρώτος σύζυγός της σκοτώθηκε σε συμπλοκή με Αλγερινούς πειρατές και η Λασκαρίνα σε ηλικία 26 ετών μένει χήρα με τρία παιδιά, τον Ιωάννη, τον Γεώργιο και την Μαρία.

Το 1801, σε ηλικία 30 ετών, παντρεύτηκε για δεύτερη φορά, τον Σπετσιώτη караβοκύρη

Εικόνα 2: Ελαιογραφία της Μπουμπουλίνας, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα.

Δημήτριο Μπούμπουλη και έγινε έκτοτε γνωστή ως Μπουμπουλίνα (η γυναίκα του Μπούμπουλη). Κατά τραγική σύμπτωση και ο δεύτερος σύζυγός της σκοτώθηκε σε σύγκρουση με Αλγερινούς πειρατές το 1811, μεταξύ Μάλτας και Ισπανίας. Μαζί του απέκτησε τρία παιδιά, την Ελένη, την Σκεύω και τον Νικόλαο.

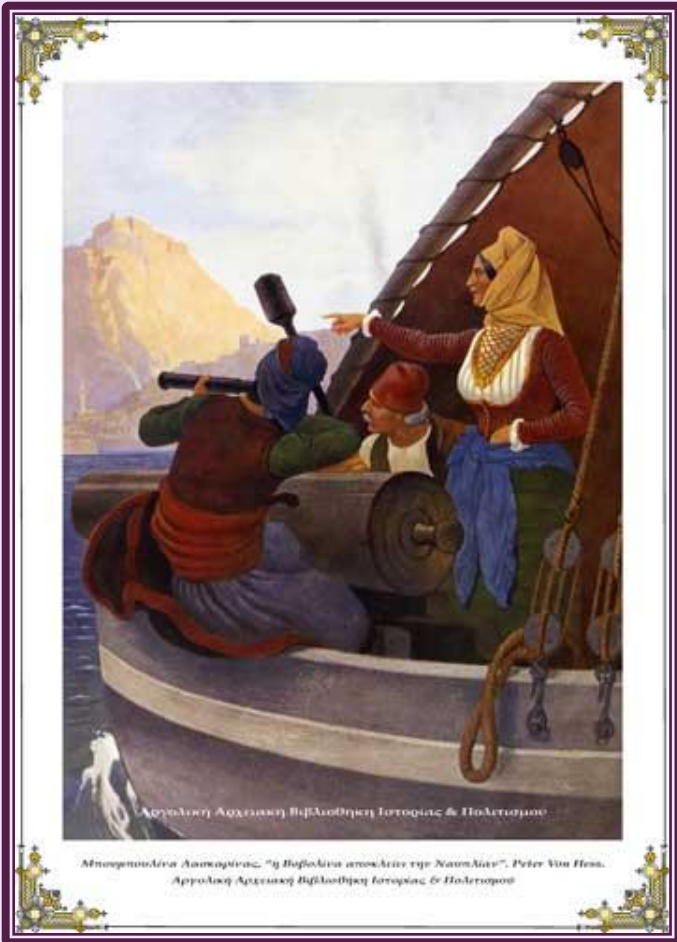
Έχοντας την περιουσία του συζύγου της, που ξεπερνούσε τα 300.000 τάλιρα, η Μπουμπουλίνα αποφάσισε να ασχοληθεί με τα ναυτιλιακά κι έγινε μέτοχος σε διάφορα σπετσιώτικα πλοία. Όμως, το 1816 οι Οθωμανοί επιχείρησαν να κατάσχουν την περιουσία της, επειδή τα πλοία του συζύγου της μετείχαν υπό ρωσική σημαία στον Ρωσοτουρκικό Πόλεμο του 1806. Ευτυχώς, με τη

μεσολάβηση του Στρογκάνωφ, του Ρώσου πρεσβευτή στην Κωνσταντινούπολη, και της Βαλιντέ, της μητέρας του Σουλτάνου, κατόρθωσε να διασώσει την περιουσία της. Στην Κωνσταντινούπολη φαίνεται ότι μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία το 1819, αλλά το γεγονός αμφισβητείται, καθώς είναι γνωστό ότι η οργάνωση δεν έκανε ποτέ μέλη της, γυναίκες. Μόλις η Μπουμπουλίνα επέστρεψε στις Σπέτσες διέταξε τη ναυπήγηση του πλοίου «Αγαμέμνων», για το οποίο δαπάνησε 25.000 δίστηλα. Με μήκος 48 πήχεις (περίπου 34 μέτρα) και εξοπλισμένο με 18 κανόνια, ο «Αγαμέμνων» κατελκύστηκε το 1820 και ήταν το μεγαλύτερο πλοίο που έλαβε μέρος στην Επανάσταση.

Ο Εθνικός Ξεσηκωμός βρήκε την Μπουμπουλίνα «πεντηκοντούτιδα, ωραία, αρειμάνιον ως αμαζόνα, επιβλητικήν καπετάνισσαν, προ της οποίας ο άνανδρος ησχύνετο και ο ανδρείος υπεχώρει», όπως τη σκιαγράφησε ο δημοσιογράφος

Εικόνα 3: Το πλοίο «Αγαμέμνων», έργο του Α. Μιλάνου.

Εικόνα 4: Η Μπουμπουλίνα στο πλοίο «Αγαμέμνων», πίνακας του Γερμανού ζωγράφου Peter von Hess. Απεικονίζει τη Μπουμπουλίνα να διατάζει τον κανονιοβολισμό του Ναυπλίου.

σκότωσαν τον γαμπρό της και από την ίδια αφαίρεσαν το κομμάτι γης που της είχαν δώσει για τις υπηρεσίες της στον Αγώνα.

και ιστορικός Ιωάννης Φιλήμων. Ξόδεψε την περιουσία της, όχι μόνο για τη διατήρηση των πλοίων της, αλλά και για τα στρατεύματα στην ξηρά. Συμμετείχε με το πλοίο της «Αγαμέμνων» στον αποκλεισμό του Ναυπλίου και ανεφοδίασε με δικές της δαπάνες τους υπερασπιστές του Άργους. Σε μια έφοδο των Τούρκων με επικεφαλής τον Κεχαγιά μπέη σκοτώθηκε ο γιος της Ιωάννης Γιάννουζας. Στη συνέχεια έλαβε μέρος στον αποκλεισμό της Μονεμβασίας, στην πολιορκία και την άλωση του Ναυπλίου και της Τριπόλεως, στην οποία εισήλθε πάνω σε λευκό ίππο και «έσωσε τα χαρέμια του Χουρσίτ Πασά από τη μήνη των πολιορκητών».

Μετά την άλωση του Ναυπλίου, το Νοέμβριο του 1822, η Μπουμπουλίνα εγκαταστάθηκε στην πόλη (έδρα της προσωρινής κυβέρνησης), όπου έζησε έως τα μέσα του 1824. Εκδιώχθηκε από το Ναύπλιο κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου, όταν πήρε το μέρος του φυλακισμένου Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, με τον οποίο είχε συγγενέψει, από το γάμο της κόρης της Ελένης με τον γιο του Πάνο. Οι κυβερνητικοί

Εικόνα 5: Το ακρόπρωρο του πλοίου "Αγαμέμνων" της Μπουμπουλίνας με κυβερνήτη το γιο της Ιωάννη. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Ο θάνατος της Μπουμπουλίνας

Έτσι, η Μπουμπουλίνα επέστρεψε πικραμένη στις Σπέτσες και εγκαταστάθηκε στο σπίτι του δεύτερου συζύγου της, μόνη με τα υπολείμματα της περιουσίας της, μέχρι το τέλος της ζωής της, που δεν άργησε να έλθει. Τον Μάιο του 1825 ο γιος της Γεώργιος Γιάννουζας κλέφτηκε με την Ευγενία Κούτση, κουνιάδα του ετεροθαλούς αδελφού της Μπουμπουλίνας, Λάζαρου Ορλόφ. Ο Ορλόφ, συνοδευόμενος από μέλη της οικογένειας Κούτση, πήγε στο σπίτι της Μπουμπουλίνας σε αναζήτηση της Ευγενίας. Στη λογομαχία που ακολούθησε, κάποιος πυροβόλησε και χτύπησε στο μέτωπο την Μπουμπουλίνα, που έπεσε νεκρή (22 Μαΐου). Δεν έχει διαλευκανθεί αν ήταν τυχαίο περιστατικό ή δολοφονία. Τα οστά της εναποτέθηκαν στον ιδιόκτητο ναΐσκο του Αγίου Ιωάννου.

Εικόνα 6: Το αρχοντικό της Μπουμπουλίνας στις Σπέτσες το 1950. Πηγή φωτογραφίας: Μουσείο Μπουμπουλίνας.

Εικόνα 7: Προτομή της Μπουμπουλίνας στο Πεδίο του Άρεως, στην Αθήνα.

Εικόνα 8: Το τηλεσκόπιο της Μπουμπουλίνας, όπως εκτίθεται στη Συλλογή Ιστορικών Κειμηλίων του μουσείου Μπενάκη.

Οι απόγονοι της Μπουμπουλίνας δώρισαν το πλοίο «Αγαμέμνων» στο νεοσύστατο κράτος, το οποίο έγινε η ναυαρχίδα του Ελληνικού Στόλου με το όνομα «Σπέτσαι». Ανατινάχθηκε από τον Ανδρέα Μιαούλη στον Πόρο κατά τη διάρκεια των πολιτικών ταραχών της 29ης Ιουλίου 1831. Το αρχοντικό της Μπουμπουλίνας στις Σπέτσες είναι σήμερα Μουσείο. Περιλαμβάνει συλλογή όπλων, επιστολές και άλλα αρχεία, παλιά βιβλία, πορτραίτα της Μπουμπουλίνας, προσωπικά της αντικείμενα, έπιπλα και διακρίσεις που τις είχαν απονεμίσει κυρίως ξένες κυβερνήσεις.

Μεταθανάτια έλαβε τον τίτλο του ναυάρχου από τη Ρωσία, πρωτοφανής τιμή για γυναίκα. Το 2018, ήταν η σειρά της πατρίδας της να την τιμήσει. Με απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (ΦΕΚ 373, Τεύχος Γ, της 11 Απριλίου), της απονεμήθηκε ο βαθμός του υποναυάρχου επί τιμή, ο Πολεμικός Σταυρός Α΄ Τάξεως και το Μετάλλιο Εξαίρετων Πράξεων, για « τον απaráμιλλο ηρωισμό της, την αυτοθυσία και την αφοσίωση που επέδειξε προς το Ελληνικό Έθνος, τα οποία την κατέστησαν στη μνήμη όλων των Ελλήνων και Ελληνίδων ως Εθνικό ιδεώδες», σύμφωνα με το αιτιολογικό της απόφασης.

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα υπήρξε η μεγάλη ηρωίδα του '21. Ήταν από τις λίγες γυναίκες που έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στον Απελευθερωτικό Αγώνα. 193 χρόνια μετά τον θάνατό της το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας της απένειμε το βαθμό του Υποναυάρχου, τον Πολεμικό Σταυρό Α΄ Τάξεως και το Μετάλλιο Εξαίρετων Πράξεων.

Λασκαρίνα Μούσης.

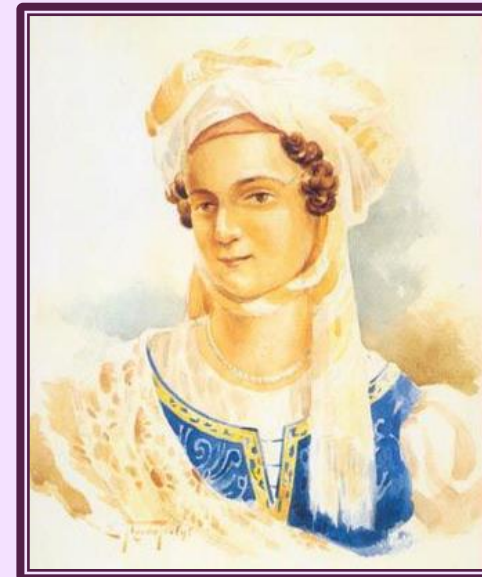
Τα πρώτα χρόνια

Ήταν κόρη του Υδραίου πλοίαρχου Σταυριαννού Πινότση και της Παρασκευής (Σκεύως) Κοκκίνη. Ο Πινότσης, συμμετείχε ενεργά στην επανάσταση της Πελοποννήσου, το 1769-1770, την περίοδο των Ορλωφικών. Μετά το άδοξο τέλος της, κρύφτηκε για να μη συλληφθεί. Αφού οι Τούρκοι έπαψαν να τον αναζητούν, ο Πινότσης άρχισε ξανά τις εμπορικές του δραστηριότητες και τα ταξίδια. Σε ένα από αυτά βρέθηκε στην Πόλη. Εκεί, οι Τούρκοι τον συνέλαβαν και τον έριξαν στις φυλακές. Τον βασάνισαν επανειλημμένα, για να ομολογήσει την συμμετοχή του στην ανταρσία και από τα φρικτά βασανιστήρια, έπεσε βαριά άρρωστος. Η γυναίκα του Σκεύω, ετοιμόγεννη, αποφάσισε να πάει να ελευθερώσει τον άντρα της. Εξασφάλισε άδεια να τον επισκέπτεται και μέσα στη φυλακή, όπου γέννησε την ηρώίδα, με «μαμές», τον συγκρατούμενο του συζύγου της, μανιάτη καπετάνιο Παναγιώτη Μούρτζινο, και τον Τούρκο δεσμοφύλακα. Η νεογέννητη, βαπτίστηκε μέσα στη φυλακή από τον Μούρτζινο, που της έδωσε το όνομα της μητέρας του, Λασκαρίνα.

Μετά το τέλος του Πινότση, μητέρα και κόρη επέστρεψαν στην Ύδρα, όπου στο σπίτι τους, είχαν κάνει κατάληψη οι αδερφές του Σταυριανού. Οι θείες της Μπουμπουλίνας το διεκδικούσαν, δηλώνοντας ότι ανήκε σε όλη την οικογένεια. Οι κουνιάδοι της Σκεύως ζητούσαν μεγάλα χρηματικά ποσά από τη χήρα, με την δικαιολογία ότι τα χρωστούσε ο άντρας της. Ο παππούς Κοκκίνης, αν και είχε αδυναμία στην κόρη του Σκεύω, πείστηκε από την οικογένεια να μην την βοηθήσει. Πικραμένη, έφυγε από την Ύδρα, δίνοντας όρκο να μην ξαναπατήσει το πόδι της εκεί κι εγκαταστάθηκε στις Σπέτσες. Εκεί, έμεινε με την μικρή Λασκαρίνα σε ένα χαμόσπιτο στο φρούριο, κοντά στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας και για να τα βγάλει πέρα, κεντούσε.

Το 1786, η Σκεύω παντρεύτηκε τον Σπετσιώτη πλοίαρχο και πρόκριτο του νησιού, Δημήτριο Λαζάρου Ορλώφ. Μαζί του απέκτησε 8 ακόμα παιδιά, έξι γιους και δυο κόρες. Όλοι οι γιοι της διακρίθηκαν για τον αγώνα της ανεξαρτησίας...

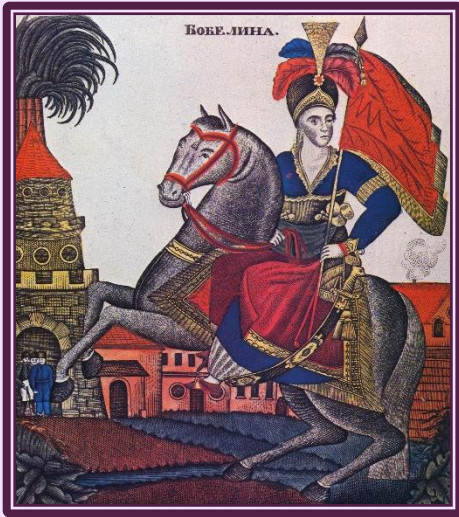
Πηγή: <https://www.kefaloniapress.gr/topika/istoria/article/157228/poia-itan-i-laskarina-mroympoylina-poy-simera-193-chronia-meta-to-thanato-tis-i-kyvernisi-anakiryxe-se-yronayarcho-toy-ellinikoy-stoloy/>

Εικόνα 9: Η Μπουμπουλίνα. Ακουαρέλα του Σπ. Προσαλέντη

Εικόνα 10: Λιθογραφία του Laglumé. Πηγή: gutenberge.org

Η Μπουμπουλίνα, είχε γίνει μέλος της Φιλικής Εταιρίας στην Κωνσταντινούπολη, και ήταν η μόνη γυναίκα που μυήθηκε σε αυτή, στον κατώτερο βαθμό μύησης αφού οι γυναίκες δεν γίνονταν δεκτές. Καθώς γυρνούσε στις Σπέτσες, αγόραζε μυστικά όπλα και πολεμοφόδια από τα ξένα λιμάνια τα οποία μετά έκρυβε στο σπίτι της, ενώ ξεκίνησε την κατασκευή του πλοίου Αγαμέμνων, της ναυαρχίδας της, η οποία ολοκληρώθηκε το 1820. Παρόλο που καταγγέλθηκε στην Υψηλή Πύλη, ότι ναυπήγησε κρυφά πολεμικό πλοίο, η Μπουμπουλίνα κατάφερε να ολοκληρώσει την κατασκευή του Αγαμέμνονα δωροδοκώντας τον απεσταλμένο Τούρκο επιθεωρητή στις Σπέτσες και πετυχαίνοντας την εξορία αυτών που την κατήγγειλαν.

Πηγή: <http://www.hellenicaworld.com/Greece/Person/gr/LaskarinaBouboulina.html>

Εικόνα 11: Η Μπουμπουλίνα. Ρωσική χαλκογραφία του 19ου αιώνα. Πηγή wikipedia

Το 1819 η Μπουμπουλίνα στην Κωνσταντινούπολη, έρχεται σε συνεννόηση με τον Πατριάρχη Γρηγόριο Ε' για την εποχή της έναρξης της Επανάστασης. Αργότερα συγκροτεί δικό της εκστρατευτικό σώμα από Σπετσιώτες, τα παλικάρια της, όπως τους φώναζε, τους οποίους συντηρεί η ίδια επί σειρά ετών, όπως και τα πληρώματά της. Όταν οι Έλληνες πολιορκούν το Ναύπλιο και κατόπιν την Τρίπολη, τους εφοδιάζει με τρόφιμα και πολεμοφόδια και έτσι ξοδεύει στα δύο μόλις πρώτα χρόνια της Επανάστασης, όλη την περιουσία της. Στις 3 Απριλίου, ανήμερα των Βαΐων, επαναστατούν οι Σπέτσες, πρώτες από τα υπόλοιπα νησιά. Η Μπουμπουλίνα επικεφαλής μοίρας πλοίων πλέει προς το Ναύπλιο και αρχίζει το ναυτικό αποκλεισμό του. Οι επιθέσεις της εναντίον του Ναυπλίου, ήταν μία σελίδα απaráμιλλου ηρωισμού.

Ο ιστορικός Ορλάνδος αναφέρει για την προσφορά της προς την πατρίδα: "...ούτε πανταχού, ούτε και καθ' όλας τας εποχάς αναφαίνονται εν ταις επαναστάσεσι γυναίκες τοιαύται, έκτακτον έχουσαι τον χαρακτήρα και άξιαι να κινήσωσι τον θαυμασμό του κόσμου."

Πηγή: <https://ellinonfos.gr/laskarina-boumpoulina-11-ma%CE%90ου-1771-22-ma%CE%90ου-1825/>

Εικόνα 12: Εκπαιδευτική αφίσα.

Εικόνα 13: Ελαιογραφία με την Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα να επιτίθεται στα κάστρα του Ναυπλίου.

Εικόνα 14: 13 Μαρτίου 1821, η Μπουμπουλίνα ύψωσε στο κατάρτι του Αγαμέμνονα, την επαναστατική της σημαία με τον Φοίνικα και την άγκυρα, σύμβολα της αναγέννησης του έθνους με τη βοήθεια της ναυτικής δύναμης.

Στις 13 Μαρτίου 1821, στις Σπέτσες, η Μπουμπουλίνα κρέμασε στο κατάρτι του πλοίου Αγαμέμνων την πρώτη επαναστατική σημαία, την οποία υποδέχτηκε με κανονιοβολισμούς. Μέχρι τις 3 Μαΐου οι Σπέτσες, η Ύδρα και τα Ψαρά αποτελούσαν τις μεγαλύτερες ναυτικές δυνάμεις της επαναστατημένης Ελλάδας. Διοικώντας συνολικά 8 πλοία - εκτός από τα τρία δικά της και ξένα - έπλευσε προς το Ναύπλιο το οποίο ήταν ένα ισχυρό οχυρό εφοδιασμένο με 300 κανόνια. Εκτός από την πολιορκία του Ναυπλίου, πήρε μέρος στην πολιορκία της Μονεμβασιάς και στη μάχη του Χάραδρου κοντά στο Ναύπλιο όπου ο γιος της Γιάννης Γιάννουζας σκοτώθηκε ηρωικά, μπήκε θριαμβευτικά στο Άργος και άλωσε την Τρίπολη. Μάλιστα στην Τρίπολη, μετά την άλωση, βοήθησε να σωθεί το χαρέμι του Χουρσίτ Πασά από την σφαγή που ακολούθησε, με κίνδυνο της ζωής της, γιατί όπως λέγεται είχε υποσχεθεί στην Σουλτάνα όταν την είχε συναντήσει στην Κωνσταντινούπολη για βοήθεια το 1816, ότι οποιαδήποτε Τουρκάλα της ζητούσε βοήθεια, αυτή θα της την έδινε. Έτσι η γυναίκα του Πασά την ευχαρίστησε που έσωσε τις γυναίκες του χαρεμιού και τα παιδιά τους.

Πηγή:

<http://www.hellenicaworld.com/Greece/Person/gr/LaskarinaBouboulina.html>

Εικόνα 15: Οι τοίχοι του ναυπηγείου Tsakos Industrias Navales στην Ουρουγουάη φιλοξενούν τη Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα στα πλαίσια του εορτασμού της επετείου των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση. Μια καπετάνισσα στους τοίχους ενός ναυπηγείου θυμίζει τους αγώνες των Ελλήνων σε στεριά και θάλασσα για την ελεύθερη Ελλάδα.

<https://m.facebook.com/BouboulinaMuseum/photos/a.1378847618831034/4552332474815850/?type=3&source=48>

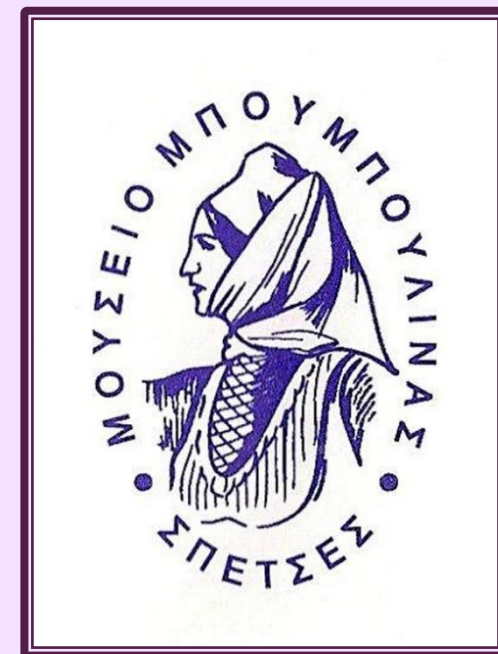
Εικόνα 16: «Μπουμπουλίνα», βιογραφική ταινία του σκηνοθέτη Κώστα Ανδρίτσου, σε σενάριο Νέστορα Μάτσα και Κώστα Ασημακόπουλου και παραγωγή της Φάρος Φιλμ, με πρωταγωνίστρια την Ειρήνη Παππά στον ομώνυμο ρόλο. Η ταινία, που πρωτοπροβλήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 1959, έκοψε 37.675 εισιτήρια και κατέλαβε την 21η θέση στον κατάλογο με τις εμπορικότερες παραγωγές της κινηματογραφικής σεζόν 1959-1960.

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/257> SanSimera.gr

Μουσείο Μπουμπουλίνας

Το αρχοντικό της οικογένειας Μπούμπουλη στις Σπέτσες μετατράπηκε το 1991 από τον ιδιοκτήτη και απόγονο της ηρωίδος, Φίλιππο Δεμερτζή-Μπούμπουλη σε μουσείο, το Μουσείο Μπουμπουλίνας, το οποίο έχουν επισκεφθεί εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες. Σε αυτό μπορεί κανείς να δει συλλογή όπλων, επιστολές και άλλα αρχεία, παλιά βιβλία, πορτραίτα της Μπουμπουλίνας, προσωπικά της αντικείμενα, έπιπλα, διακρίσεις που της είχαν απονεμίσει κυρίως ξένες κυβερνήσεις και πολλά άλλα.

Εικόνες 17, 18, 19: Μουσείο Μπουμπουλίνας, Σπέτσες.

Στο Μουσείο υπάρχει και η προτομή της Λέλας Καραγιάννη η οποία ήταν συγγενής από τη μητέρα της με την Μπουμπουλίνα. Η Λέλα Καραγιάννη ήταν αντιστασιακός και αρχηγός της οργάνωσης Μπουμπουλίνα. Συνελήφθη από την Ειδική Ασφάλεια και εκτελέστηκε από τους Γερμανούς το 1944 λίγο πριν την Απελευθέρωση της Ελλάδας.

Εικόνες 20, 21, 22, 23: Μουσείο Μπουμπουλίνας, Σπέτσες.

Πηγές:

<https://www.sansimera.gr/biographies/257>

https://el.wikipedia.org/wiki/Λασκαρίνα_Μπουμπουλίνα

<https://www.mixanitouxronou.gr/i-laskarina-boumpoulina>

[https://el.wikipedia.org/wiki/Μπουμπουλίνα_\(ταινία\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Μπουμπουλίνα_(ταινία))

<https://spetses.gov.gr/2020/06/15/μουσειο-μπουμπουλίνας/>

<https://www.kathimerini.gr/society/875640/μπουμπουλίνα-fotoreportaz-apo-to-300-eton-archontiko-spiti-tis-stis-spetses/>

<https://www.mixanitouxronou.gr/i-laskarina-boumpoulina-gennithike-sto-vromiko-patoma-ton-filakon-tis-konstantinoupolis-apektise-ennea-pedia-ke-otan-chirepse-gia-defteri-fora-egine-kapetanissa-egine-plousia-ke-diethese-oli-tin-pe/>

<http://www.hellenicaworld.com/Greece/Person/gr/LaskarinaBouboulina.html>

<https://ellinonfos.gr/laskarina-boumpoulina-11-ma%CE%90ου-1771-22-ma%CE%90ου-1825/>

<https://www.kefaloniapress.gr/topika/istoria/article/157228/poia-itan-i-laskarina-μπουμπουλίνα-poy-simera-193-chronia-meta-to-thanato-tis-i-kyvernisi-anakiryxe-se-yponayarcho-toy-ellinikoy-stoloy/>

Επιμέλεια: Σιάσιου Μαρία ΠΕ03

Εικόνες 24, 25: Χαρτονόμισμα και γραμματόσημο με τη μορφή της Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας.

